

Høringens saksnummer: 2019/280

Høring: Høring - forslag til revisjon av lov om militær disiplinærmyndighet, lov om politimyndighet i Forsvaret og påtalemessig behandling av militære straffesaker

Lvert: 06.09.2021 14:30:29

Svartype:

Jeg svarte som: Annen offentlig etat

Avsender: Stortingets ombudsmannsnemnd for Forsvaret

Kontaktperson: Roald Linaker

Kontakt e-post: post@ombudsmann.no

høringssvar på Høring - forslag til revisjon av lov om militær disiplinærmyndighet, lov om politimyndighet i Forsvaret og påtalemessig behandling av militære straffesaker

1 INNLEDNING

Ombudsmannsnemnda viser til arbeidsgruppens rapport av 1. mars i år og til Forsvarsdepartementets høringsbrev av 24. juni. En nevner for ordens skyld at direktøren ved Ombudsmannens kontor var sekretær for arbeidsgruppen frem til 30. april i fjor.

2 NEMNDAS HOVEDINNTRYKK

Når den nye loven om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret trer i kraft 1. oktober i år, er nemndas formål og mandat å «fremme og beskytte rettighetene og interessene til personer som har tjenesteplikt etter forsvarsloven og personer som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner, og ved sitt arbeid også søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret». Det er i sin kjerne det samme mandatet og det samme formålet nemnda har hatt siden opprettelsen i 1952.

På denne bakgrunn tiltrer nemnda arbeidsgruppens enstemmige rapport. Nemndas hovedinntrykk er at rapporten er grundig og at slutningene er velbegrunnet. Arbeidsgruppens anbefalinger innebærer viktige endringer, som gjennomgående vil styrke rettssikkerheten til Forsvarets personell. Arbeidsgruppens anbefalinger legger også til rette for godt samvirke mellom militære og sivile aktiviteter og ressurser.

3 GENERALADVOKATEMBETET

Det kan tenkes ulemper ved å fjerne Generaladvokatembetet som utenforstående og objektiv rådgiver og legalitetskontrollør i disiplinærsaker og tilgrensende rettsområder. Nemnda mener at embetets funksjon har vært viktig for rettssikkerheten i Forsvaret. Nemnda har likevel forståelse for at argumentene for å opprettholde dette som en egen etat, ikke lenger er like sterke.

Hvis embetet som sådan opphører og funksjonen legges inn i Forsvaret, vil nemnda rette større oppmerksomhet mot disiplinærsaker og mot Forsvarets forvaltning av sporvalget i enkeltsaker mellom etterforskning, disiplinærundersøkelser, varsling og andre administrative undersøkelser.

Nemnda er enig med arbeidsgruppen i at nemnda ikke trenger en særskilt eller ny hjemmel for å ivareta dette.

4 TIL DET VIDERE ARBEIDET MED ARBEIDSGRUPPENS RAPPORT

For Forsvarsdepartementets videre arbeid med arbeidsgruppens rapport, ønsker nemnda særlig å fremheve følgende:

4.1 Etterforskning og påtalebehandling av enkeltsaker i Forsvaret

Nemnda støtter forslaget om å gjøre prosessen for militære straffesaker lik prosessen for andre straffesaker. Forslaget innebærer samtidig en utfordring for enkeltsakene fra Forsvaret. De vil lett kunne forsvinne i påtalemyndighetens saksmengde, særlig i politiet, uten at sakens militære egenart blir iaktatt. Nemnda antar at dette langt på vei kan avhjelpes dersom Riksadvokaten vil gi et eget direktiv om påtalemyndighetens behandling av saker fra Forsvaret. Et slikt «militært» påtaledirektiv vil også kunne tjene som grunnlag og referansepunkt for samarbeidet mellom politiet og Forsvarets egne etterforskningsressurser i militærpolitiet, slik at sistnevnte blir nyttiggjort og ikke stående utenfor. Nemnda anser denne ressursen for å være særlig viktig for personellets rettssikkerhet når det gjelder undersøkelser og etterforskning av hendelser som springer ut av internasjonale operasjoner og annen operativ aktivitet. Det krever naturligvis at Forsvaret bekoster militærpolitiets beredskap i form av nødvendige forberedelser som utdanning, trening, rekognosering mv. Samtidig legger en da til rette for å ivareta etterforskningsplikten i EMK artikkel 2, slik arbeidsgruppen utlegger dette i rapporten.

4.2 Arbeidsgruppens forslag om å opprette én militærjuristtjeneste i Forsvaret

Det andre temaet som nemnda ønsker å fremheve for den videre oppfølgingen av arbeidsgruppens rapport, er arbeidsgruppens forslag om å opprette et juristkorps – én militærjuristtjeneste – som samler juristene i Forsvaret. Nemnda støtter forslaget. Nemnda mener at antallet og spredningen av jurister i Forsvaret gjør et slikt grep nødvendig, og at lederen av et slikt juristkorps bør plasseres tilstrekkelig høyt og sentralt i Forsvarets organisasjon, i nærheten av forsvarssjefen. En hierarkisk struktur for juristene i Forsvaret vil gi et sterkere fagmiljø og føre til en mer enhetlig tilnærming til faglige problemstillinger og til saksbehandling. Slik nemnda ser det er det ikke tvilsomt at dette vil styrke kvaliteten på det juridiske arbeidet i Forsvaret og personellets rettssikkerhet – ikke bare på de rettsområder som arbeidsgruppen har befattet seg med i rapporten, men også innenfor andre problemstillinger som ombudsmannen jevnlig mottar henvendelser om, eksempelvis arbeidsrett, forvaltningsrett, erstatningsrett og personvern.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.